

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Taiteen merkitys yhteiskunnassa ja Taideneuvoston näkemys ensisijaisista toimenpiteistä

Taideneuvosto 2016-2019

Risto Ruohonen pj, Paulina Ahokas, Eija-Liisa Ahtila, Jaakko Kuusisto, Maija Perho, Saara Tiuraniemi, Kjell Westö, Pirjo Yli-Maunula, Mauri Ylä-Kotola

Taiteen merkitys

Sosiaalinen hyvinvointi

- Sosiaalinen osallistuminen ja osallisuus
- Sosiaaliset taidot ja vuorovaikutustaidot
- Sosiaalinen pääoma
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Kulttuurinen ja sosiaalinen moninaisuus
- Kriittinen ajattelu
- Aktiivinen kansalaisuus
- Elin- ja asuin-ympäristöjen kehitys

Terveys

- Terveyttä edistävät ja hoitavat vaikutukset
- Kansanterveys
- Koettu terveys ja elämänlaatu
- Mielen terveys ja mielen hyvinvointi
- Hoitoympäristöt ja hoidon laatu
- Lääketieteen koulutus
- Työhyvinvointi

Oppiminen

- Älylliset kyvyt ja akateeminen suoriutuminen
- Itsetuntemus, tunnetaidot ja sosiaaliset taidot
- Opetuksen ja koulutuksen tukeminen
- Elinikäinen oppiminen
- Organisaatioiden kehittyminen

Talous

- Kulttuuri toimialana ja työllistäjänä
- Kerrannais- ja läikkymisvaikutukset
- Kulttuuriturismi
- Alueiden ja kaupunkien kehitys
- Luovan talouden kehitys
- Säästöt julkisissa kustannuksissa

Ympäristö

- Tiedon ja ymmärryksen lisääminen
- Esikuvan tarjoaminen
- Vaihtoehto kestävään kulutukseen

Kulttuurinen kestävyys

- Kulttuurin roolit kestävässä kehityksessä
- Kulttuuri-perintö ja kulttuuri-identiteetti
- Kulttuurien moninaisuus ja ymmärrys

Taiteen vaikutukset yhteiskunnassa

Talous

*Ostot – Työllistäminen – Kulttuuriturismi - Säästöt
julkisissa kustannuksissa*

Imago ja identiteetti

*Brändi – Tunnettuus - Kiinnostavuus –
Dynaamisuus – Yhteiset asiat*

Hyvinvointi ja terveys

*Terveyttä edistävät ja hoitavat vaikutukset – Koettu terveys ja
elämänlaatu – Kansanterveys – Mielen terveys - Työhyvinvointi*

Sosiaalinen hyvinvointi ja oppiminen

*Älylliset kyvyt ja akateeminen suoriutuminen – Itsetuntemus ja tunnetaidot -
Opetuksen ja koulutuksen tuki ja taso – Elinikäinen oppiminen –
Organisaatioiden kehittyminen – Sosiaalinen oppiminen ja osallisuus –
Kulttuurinen ja sosiaalinen moninaisuus*

Taiteen taloudellisesta vaikutuksesta

- **Taiteeseen sijoitettu euro tuo takaisin 5-7 euroa taiteen lajista ja kokonaisuuden tuotantotavasta riippuen**
 - "Koko kansantalouden mittakaavassa museot saavat kerroinvaikutuksineen aikaan noin 340–500 miljoonan euron lisäkysynnän sijaintialueillaan. Tämä on alueille merkittävä rahasumma, sillä esimerkiksi kuntien kokonaispanos museoiden rahoituksessa on noin 75 miljoonaa euroa." (Lähde: Hannu Piekkola, Otto Suojainen, Arttu Vainio: Museoiden taloudellinen vaikuttavuus, Vaasan yliopisto 2013)
 - Festivaalit saivat alueellisia tai paikallisia avustuksia Pirkanmaalla vuonna 2013 yhteensä vain 632 000 euroa ja valtakunnallisia avustuksia 1,13 miljoonaa euroa. Festivaalien aluetaloudellinen vaikutus elinkeinotoimintaan oli 253 miljoonaa euroa. Kuntien panostus siis palautui alueen elinkeinotoiminnan hyväksi 126-kertaisena. (Synergos 2014)
 - Suurimmissa kaupungeissa talousvaikutukset ovat absoluuttisesti suurimpia, koska ne ovat palvelurakenteiltaan ja tuotevalikoimiltaan itseriittoisimpia. (Kimmo Kainulainen, Helsingin yliopisto, 2004)
- **Työllistää yli 100 000 suomalaista**
 - Luovat alat muodostavat 7,3 % Suomen BKT:sta ja työllistävät 7 % työvoimasta. Alojen merkitys Suomen kansantaloudelle on suurempi kuin keskimäärin EU:ssa, missä vastaavat luvut ovat 6,8 % BKT:sta ja 5,4 % työvoimasta. Luovilla aloilla on mahdollisuus toimia kasvun moottorina niin kotimaassa kuin myös kansainvälisesti, koska tuotannollinen työ vähenee.
 - Festivaali-, museo-, orkesteri- ja teatteritoiminta työllistävät vuosittain suoraan 10 000 työntekijää. Välilliset vaikutukset matkailu-, liikenne- ja ravintola- ja hotellialan työpaikkojen luomiseen ovat tätä vielä huomattavasti suuremmat.
 - Euroopan unionin 15 maassa työskenteli vuonna 1995 kaikkiaan 2,5 miljoonaa ihmistä kulttuurisektorilla (EN raportti)
- **Kulttuuriturismi: 7,4 miljoonaa ulkomaista matkailijaa toivat Suomeen yht. 2,4 miljardia euroa vuonna 2016**
 - Kaikkiaan 61 prosenttia Suomessa vierailleista vastaajista kertoi, että heidän matkoihinsa oli liittynyt kulttuurimatkailu. ("Modernit humanistit ja matkustaminen Suomeen" MEK 2012)

Taiteen hyvinvoinnin ja terveyden vaikutuksista

- **Panostukset taiteeseen nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä tuovat panoksen takaisin 1,46-kertaisesti (Ikäläinen 2014)**
- **Kun taide/kulttuuriharrastus estää syrjäytymisen kokonaan, säästöt ovat 2000-kertaiset!**
 - Joka päivä 6 alle 25-vuotiasta jää työkyvyttömyyseläkkeelle, eli ovat eläkkeellä tulevat 60 vuotta - Yhden syrjäytyneen nuoren kustannukset ovat 1,2 miljoonaa euroa
 - Oppilaille tarjottava taideopetus avaa heikoistakin lähtökohdista tulevalle oppilaalle paremmat mahdollisuudet menestykseen ja aktiiviseen elämään (Catterall 2009)
 - Esim. yhden nuoren vuoden teatteriharrastus maksaa yhteiskunnalle n. 600 e. (Ikäläinen 2014)
- **Taidetta reseptillä –projektin on havaittu vähentäneen yleislääkärikäyntejä 37% ja sairaalakäyntejä 27% Iso-Britanniassa. (Sitran tietokortti)**

**Taideneuvoston näkemykset
tarvittavista ensisijaisista
toimenpiteistä**

Taideneuvoston esitykset valtion talousarvioon vuosina 2018 – 2019

1. Sata uutta taiteilija-apurahaa
2. Taiteilijaeläkkeiden määrän lisääminen
3. VOS-uudistus tarvitsee onnistuakseen myös taloudellisia lisäresursseja

Lisäksi: Laki taidetoimikuntalaitoksesta tarvitsee päivityksen

Taidetoimikuntalaitoksen 50-vuotisjuhlavuosi!

1. Sata uutta taiteilija-apuraha (n. 2 milj €)

- Kohdennetaan nuorille taiteilijoille, joiden uran käynnistymiselle taiteilija-apurahan kaltaisen työskentelyapurahan merkitys on suuri. Panostus suoraan taiteilijatukeen edistää merkittävästi suomalaisten nuorten taitelijoiden mahdollisuuksia kehittyä, kansainvälistyä ja menestyä.

2. Taiteilijaeläkkeiden määrän lisääminen

- Taiteilijaeläkkeille on erittäin suuri tarve. Taiteilijaeläkkeitä on vuosittain jaettavana vain 51 ja eläkkeen saa noin 10 % hakijoista. Hakijamäärät kasvavat suurten ikäluokkien eläköityessä. Lisäksi taiteilijoiden saamat apurahat eivät vuoteen 2009 saakka kerryttäneet lainkaan eläkettä, joten monien nyt eläkeikään tulevien taiteilijoiden eläkekertymä on jäänyt erittäin pieneksi. Monet taiteilijat jatkavat aktiivista työskentelyä myös eläkeiässä, joten taiteilijaeläke toimii omalta osaltaan myös työskentelyä mahdollistavana perustoimeentulona.

3. VOS-uudistus tarvitsee onnistuakseen taloudellisia lisäresursseja (n. 20 milj. € / 3v)

- Nyt valmisteilla oleva koko taidekentän tulevaisuuden kannalta erittäin merkittävä VOS-uudistus edellyttää valtiolta myös taloudellista panostusta. Kolmessa erässä vuosien 2019–2021 aikana toteutettavalla ja kokonaismäärältään noin 20 miljoonan euron lisäyksellä taataan, että uudistus on käytännössä mahdollista toteuttaa.
- Ilman lisäresursseja on aito uhka, että koko järjestelmän toimivuus vaarantuu turhaan vastakkainasetteluun järjestelmän sisällä nyt jo olevien ja sinne mukaan tulossa olevien uusien yhteisöjen kesken.